

2014 m. sausio 14 d., antradienis

P7_TA(2014)0009

Anglies dioksido surinkimo ir saugojimo technologijos**2014 m. sausio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2013 m. įgyvendinimo ataskaitos „Anglies dioksido surinkimo ir saugojimo technologijų plėtra ir taikymas Europoje“ (2013/2079(INI))**

(2016/C 482/02)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičiančią Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006⁽¹⁾ (CCS direktyva),
 - atsižvelgdamas į 2013 m. kovo 27 d. Komisijos komunikatą dėl anglies dioksido surinkimo ir saugojimo Europoje ateities perspektyvų (COM(2013)0180),
 - atsižvelgdamas į 2013 m. kovo 27 d. Komisijos žaliąją knygą „2030 m. klimato ir energetikos politikos strategija“ (COM(2013)0169),
 - atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio mėn. ES klimato kaitos ir energetikos dokumentų rinkinį,
 - atsižvelgdamas į savo 2012 m. kovo 15 d. rezoliuciją dėl konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. plano⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pranešimą ir Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto nuomonę (A7-0430/2013),
- A. kadangi anglies dioksido surinkimas ir saugojimas (CCS) yra perspektyvi technologija, kuri galbūt yra vienintelis būdas ženkliai sumažinti pramoninių šaltinių ir iškastiniu kuru kūrenamų elektrinių išmetamo CO₂ kiekį, tačiau, siekiant skatinti inovacijas, užtikrinti sąnaudų mažinimą ir patvirtinti jos saugumą aplinkos požiūriu, reikalingos investicijos ir demonstravimas pramoniniu mastu;
- B. kadangi Tarptautinė energetikos agentūra prognozuoja, kad iškastinis kuras iki 2030 m. ir toliau užtikrins 75 proc. energijos pasaulio energijos rūšių derinyje, siūlo, kad taikyti CCS technologiją būtina siekiant iki 2050 m. CO₂ kiekį sumažinti beveik 20 proc., taip pat teigia, kad atsakius CSS diegimo, prireiktų papildomai investuoti 40 proc. į elektros energiją, kad pasaulio temperatūra nepakiltų daugiau kaip 2 °C;
- C. kadangi CCS yra vienintelė technologija, kuri gali padėti gerokai sumažinti pagrindinių pramonės sektorių, įskaitant plieno, cemento ir cheminių medžiagų sektorius, taip pat naftos perdirbimo gamyklų išmetamą CO₂ kiekį, o kartu elektros energijos gamybai naudojant biomasę atsiranda galimybė skatinti mažinti bendrą išmetamą CO₂ kiekį;
- D. kadangi remiantis dabartiniais iškastinio kuro naudojimo lygiais ir atsižvelgiant į jo naudojimo ateityje prognozes, CCS yra labai svarbus norint pasiekti tikslą užtikrinti, kad pasaulio temperatūra pakiltų mažiau kaip 2 °C;
- E. kadangi anglies dioksido surinkimo ir saugojimo plėtojimas turi būti laikomas strategija, kuria papildomas atsinaujinančiosios energijos plėtojimas pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos;

⁽¹⁾ OL L 140, 2009 6 5, p. 114.⁽²⁾ OL C 251 E, 2013 8 31, p. 75.

2014 m. sausio 14 d., antradienis

- F. kadangi 2007 m. ES vyriausybės vadovai tikėjosi, kad iki 2015 m. veiks iki 12 CCS demonstracinių įrenginių, bet, kadangi šių įrenginių finansiniam gyvybingumui turėjo įtakos aukšta anglies kaina, dabar šių plataus užmojo tikslų įgyvendinti neįmanoma;
- G. kadangi plėtojant šias technologijas neturi būti skatinama didinti iškastinių kurą deginančių elektrinių dalies;
- H. kadangi ES praranda lyderės pozicijas CCS technologijų srityje ir dabar, kai programos NER300 finansavimą vis dar svarstoma skirti tik vienam projektui, o Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti (EEPEG) projektai nutraukti arba sustabdyti, ES neturi veiksmingos politikos, kuria galėtų skatinti rengti pavyzdinius CCS projektus;
- I. kadangi plačioji visuomenė turėtų visada gauti išsamią ir aiškią informaciją apie CCS privalumus ir galimas grėsmes, prieš įgyvendinant projektus komerciniu lygmeniu;

Platesnio užmojo tikslų nustatymas

1. pripažįsta, kad CCS gali sudaryti sąlygas įgyvendinti ES užmojus iki 2050 m. mažiausiomis sąnaudomis sumažinti anglies dioksido kiekį ir kad jis būtinas visų pirma siekiant sumažinti pramonės objektų išmetamą didelį anglies dioksido kiekį; Mano, kad CCS taip pat gali prisidėti prie energijos tiekimo įvairinimo ir saugumo, išsaugant esamas pramonines darbo vietas ir kuriant naujas užimtumo galimybes; pabrėžia, kad reikia skubiai parengti įvairius visą grandinę apimančius pavyzdinius CCS projektus, siekiant surasti geriausius ir ekonomiškai palankiausius sprendimus, ir ragina Komisiją nustatyti tarpinius tikslus šiam bendram tikslui pasiekti; pripažįsta, kad, atsižvelgiant į tai, kad reikalingos stambios investicijos, ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (ATLPS) reikia papildyti kitomis priemonėmis norint paskatinti mokslinius tyrimus ir technologiniu požiūriu saugų CCS taikymą;
2. mano, kad, nors CCS galėtų būti sprendimo elementu siekiant tikslo sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, būtų dar geriau, jei valstybės narės šiuos tikslus galėtų pasiekti nenaudodamos CCS;
3. ragina Komisiją skatinti CCS taikymą net tik elektros energijos gamybos iš anglies ir dujų srityje, bet taip pat kituose pramonės sektoriuose, pvz., chemijos pramonėje, metalurgijoje, plieno, cemento ir naftos perdirbimo gamyklose; reikalauja, kad kuriant 2030 m. energetikos ir klimato politikos strategiją Komisija įtrauktų CCS diegimo klausimą ir teiktų pasiūlymus, kuriais būtų skatinamas išankstinis CCS pavyzdinių projektų rengimas;
4. ragina Komisiją ir valstybes nares patvirtinti plataus užmojo priemones, padedančias stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir skatinti naudoti technologijas, kurias taikant švelninami klimato kaitos padariniai, siekiant nukreipti besiplečiančios ekonomikos plėtrą alternatyvų, apimančių, pvz., CCS technologijas, kurias taikant išskiriama mažiau anglies dioksido, kryptimi;
5. mano, kad plieno pramonės veiksmų plane turėtų būti pateikta konkreti nuoroda į poreikį šiame sektoriuje plėtoti CCS pavyzdinius projektus;

Vadovaujamas valstybių narių vaidmuo

6. pripažįsta, kad plėtoti CCS neįmanoma be valstybių narių paramos ir privačiojo sektoriaus investorių, ir kad valstybės narės turi suverenią teisę skatinti jo taikymą arba užkirsti jam kelią; pažymi, kad kelios valstybės narės nurodė nesitikinčios, jog CCS teks svarbus vaidmuo jų išmetamo dujų kiekio mažinimo strategijose, tačiau tai neturėtų sustabdyti iniciatyvų tu valstybių narių, kurios mano, kad ši technologija gali veiksmingai prisidėti joms pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos;
7. primena Komisijai, kad Europos Parlamentas ragino priimti teisės aktą, kuriuo būtų reikalaujama, kad kiekviena valstybė narė parengtų 2050 m. anglies dioksido kiekio mažinimo grindžiamą strategiją; siūlo, kad šie nacionaliniai planai būtų naujinami kas penkerius metus; tikisi, kad juose bus nurodyta, ar ir kaip atitinkamos valstybės narės turėtų diegti CCS;

2014 m. sausio 14 d., antradienis

8. ragina Komisiją pasiūlyti, kad valstybės narės būtų įpareigosios iki 2015 m. vykiančios Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijos parengti ir paskelbti nacionalinius mažo anglies dioksido kiekio technologijų veiksmų planus;

9. pabrėžia, kad nesant didelei anglies kainai, valstybėms narėms, kurios norėtų skatinti CCS plėtojamą, tenka esminis vaidmuo užtikrinant skaidrų pajamų srautą ir teikiant kitą finansinę paramą, kuri gali būti reikalinga pavyzdiniams projektams rengti bei vykdyti, ir kartu suteikti veiklos vykdytojams, kurie patiria dideles išlaidas kaip pirmieji projektų vykdytojai, galimybę užsitikrinti investicijų grąžą; pažymi, kad diegiant CCS komerciniu pagrindu taip pat gali tekti nustatyti atitinkamas reguliavimo procedūras; pripažįsta, kad būtina būti laikomasi aplinkosaugos standartų;

ES reglamentavimas ir finansavimas

10. ragina Komisiją išnagrinėti galimybę sukurti ES investicijų į pramonės inovacijas fondą, kuriuo būtų remiamas inovacinių klimatui nekenkiančių technologijų, pvz., pavyzdinių CCS projektų, kitų novatoriškų mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir daug energijos suvartojančiuose pramonės sektoriuose išmetamo CO₂ kiekio mažinimo priemonių plėtojimas; Siūlo finansuoti šį fondą iš pajamų, gautų pardavus leidimus pagal ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą; pabrėžia, kad tam netūrėtų būti reikalaujama skirti papildomų lėšų iš ES biudžeto; pripažįsta, kad rengiant tokio fondo lėšų panaudojimo kriterijus turėtų būti atsižvelgta į patirtį, įgytą taikant ribotą ir nelankstų programos NER300 finansavimo mechanizmą;

11. mano, kad CCS politika bei strategija turėtų būti kuriamos tik remiantis patikimais faktais, įrodančiais jų teigiamą poveikį aplinkai, ES pramonės stabilumui, užimtumui ES ir energijos kainų prieinamumui gyventojams ir pramonei;

12. mano, kad ilgalaikiškesnio CCS rėmimo šaltinis daugiausia turėtų būti atitinkamas CO₂ kainų signalas; siūlo Komisijai paraginti diskusijas dėl galimų alternatyvų nagrinėjant sistemas, pagal kurias būtų reikalaujama įsigyti CCS sertifikatus, kuriais būtų patvirtinama proporcinė dėl saugojimo arba perdėbimo išvengto CO₂ dalis, palyginti su CO₂ kiekiu, susijusiu su jų produktais ir panaudotu jų procesuose;

13. prašo Komisijos parengti valstybėms narėms gaires dėl įvairių finansinių ir kitų mechanizmų, kuriuos būtų galima panaudoti CCS plėtojimui remti ir skatinti, ir taip pat dėl galimybių gauti finansinę paramą iš ES biudžeto;

14. atkreipia dėmesį į Europos investicijų banko sprendimą uždrausti teikti paskolas anglimi kūrenamų elektrinių, kurios išmetų daugiau nei 550 g CO₂ per kWh, statybai; pabrėžia, kad, neteikiant finansinės paramos CCS plėtojimui, bus labai svarbu nustatyti griežtas išmetamųjų teršalų normas;

15. siūlo Komisijai apsvarstyti, kaip būtų galima pasinaudoti ES anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondu siekiant paremti CCS demonstravimą šiuose pramonės sektoriuose etapu iki komercializavimo;

16. vertina Norvegijos vyriausybės paramą CCS projektams ES ir viliasi, kad derantis dėl būsimos programavimo laikotarpio bus pateiktas prašymas dėl finansavimo CCS pavyzdiniams projektams;

17. pageidauja, kad Komisija įvertintų CCS bandomojo projekto CIUDEN Ispanijoje kaip Europos tyrimo laboratorijos dėl surinkimo technologijų ir CO₂ saugojimo šalies viduje patvirtinimo ir plėtojimo naudą, nes šiam projektui skirta 100 mln. EUR parama iš ES lėšų;

Transportavimas ir saugojimo vietos

18. pripažįsta, kad daug lėšų galima sutaupyti kuriant bendrus vamzdynus arba kitas CO₂ transportavimo sistemas naudojančias CCS pramoninių įrenginių grupes; nurodo, kad iš elektrinių operatorių paprastai negalima tikėtis, kad jie atsižvelgs į būsimus kitų įrenginių reikalavimus, ir kad stambios investicijos, pvz., pagrindiniai vamzdynai, skirti galimam CO₂ transportui iš kelių šaltinių, galėtų būti plėtojami pasitelkiant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes; pabrėžia, kad valstybės narės, siekiančios CCS diegimo, turi imtis tiesioginio vaidmens užtikrinant surinkto ir saugomo anglies dioksido transportavimą ir nustatant esamą saugojimo infrastruktūrą;

2014 m. sausio 14 d., antradienis

19. ragina glaudžiau bendradarbiauti su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir Kanada, būtent keistis praktinėmis žiniomis ir gerąja patirtimi atsižvelgiant į įmonių veiklą naudojant CCS technologiją pagal dvišalį Kanados ir JAV dialogą dėl švarios energijos;
20. reikalauja laikyti naujas mažo anglies dioksido kiekio technologijas viena kitą papildančiomis, o ne konkuruojančiomis; pabrėžia, kad ir atsinaujinantieji energijos ištekliai, ir CCS technologija turi atlikti svarbų vaidmenį būsimame ES energijos rūšių derinyje ir tuo neturėtų būti trukdoma įgyvendinti privalomą ES tikslą, susijusį su atsinaujinančiosios energijos vystymu; ragina rengiant 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją siūlyti priemones, kuriomis būtų skatinamos abi technologijos;
21. pažymi, kad Europoje dėl geologinių savybių yra daugybė potencialių didelių anglies dioksido kiekio sekvestracijos vietų, taip pat už Šiaurės Jūros toli nuo žmonių gyvenviečių; pritaria ES priemonėms ir finansavimo skyrimui siekiant parengti bendrą saugojimo vietos pobūdžio apibrėžtį, nustatyti tinkamas saugojimo vietas Europoje, parengti bandomuosius projektus ir paruošti komercinio masto saugojimo vietas pritariančių valstybių narių teritorijoje;
22. ragina Komisiją skatinti galimų Europos CO₂ saugojimo vietų žemėlapių rengimą;
23. Pripažįsta, kad Londono protokolo 6 straipsnis buvo iš dalies pakeistas, kad nebesudarytų kliūčių tarpvalstybiniam CO₂ transportui sekvestracijos tikslais; tačiau pažymi, kad šio pakeitimo ratifikavimas gali trukti ilgus metus; ragina Komisiją patikslinti, ar bus aplinkybių, kuriomis būtų galima perduoti CO₂ sekvestracijai tarpvalstybiniu mastu tuo laikotarpiu, kai dar nebus ratifikuotas protokolas;

Atsakomybė už saugojimą

24. pažymi kai kurių galimų CCS technologijos plėtotojų susirūpinimą, kad jiems dėl anglies dioksido geologinio saugojimo valstybių narių patvirtintose saugyklose keliami pernelyg griežti reikalavimai ir jie turi prisiimti neišmatuojamą atsakomybę; tačiau primena atsakomybės saugant anglies dioksidą taisyklę, nustatytą Direktyvoje dėl anglies dioksido geologinio saugojimo (CCS direktyva), ir į leidimo saugoti anglies dioksidą turėtojų įsipareigojimus;
25. visiškai sutinka, kad būtina išvengti bet kokio netyčinio CO₂ išleidimo iš saugojimo vietos, ir kad pagal CCS direktyvos 1 straipsnį turi būti užtikrinta projekto atitiktis aplinkosaugos reikalavimams; ragina Komisiją pasiūlyti gaires apie tai, kiek išsamiai reikėtų iš anksto nustatyti atitikties reikalavimų detales derybose tarp galimų operatorių ir atitinkamų valstybių narių kompetentingų institucijų;
26. nurodo, kad CCS direktyva valstybėms narėms suteikiama daug lankstumo nustatant CCS operatorių pateiktiną finansinę garantiją ir laikotarpį, iki kurio atsakomybė už uždarytą saugojimo vietą perduodama kompetentingai valdžios institucijai; siūlo, kad valstybės narės, siekiančios skatinti CCS plėtojimą, turėtų imtis aktyvesnio vaidmens ir prisiimti daugiau atsakomybės nei dabar;
27. ragina Komisiją persvarstyti CCS direktyvos rekomendacinius dokumentus siekiant patikslinti šiuos aspektus;
28. mano, kad CCS direktyvos reikalavimu, kad CO₂ nuotėkiu atveju operatoriai turi grąžinti leidimus, neatsižvelgiama į dideles reikiamų taisomųjų veiksmų sąnaudas; baiminasi, kad šia prievole sudaroma dar viena CCS plėtojimo kliūtis; ragina Komisiją vertinant CCS direktyvą pasiūlyti šią prievolę persvarstyti;

Surinkimo ir saugojimo parengties būseną

29. tvirtina, kad nebepriimtina investuoti į elektrines arba pramoninius įrenginius, galinčius išmesti didelį kiekį CO₂, neatsižvelgiant į tai, kaip jis bus mažinamas ateityje;

2014 m. sausio 14 d., antradienis

30. pabrėžia, kad, remiantis Eurobarometro tyrimo rezultatais, Europos gyventojai ir toliau apskritai nieko nežino apie CCS technologiją, bet tie, kurie yra apie ją informuoti, veikiausiai jai pritarė; ragina Komisiją ir valstybes nares gerinti informavimą siekiant padidinti visuomenės informuotumą apie CCS ir mano, kad siekiant užtikrinti visuomenės pritarimą CCS technologijai, taigi ir jos taikymą, labai svarbu, kad apie ją būtų žinoma platesniu mastu;
31. pažymi, kad valstybėms narėms leidžiama įvairiai vertinti CCS direktyvos nuostatas, kuriomis reikalaujama prieš išduodant elektrinių eksploatavimo licencijas atlikti surinkimo, transportavimo ir saugojimo pajėgumo vertinimą;
32. ragina Komisiją pasiūlyti, kad valstybėse narėse, kurios nusprendė pasinaudoti CCS technologija, tinkamas pasirengimas įdiegti CCS arba įgyvendinti kitas priemones, kuriomis siekiama sumažinti CO₂ kiekį, būtų visų naujų sutartą dydį viršijančių iškastiniu kuru kūrenamų elektrinių ir labai taršių pramoninių įrenginių statybų sąlyga, išskyrus didžiausio elektros energijos poreikio mažinimo atvejus arba jei valstybė narė įvykdė teisės aktų reikalavimą paskelbti planą, kuriame nurodyta, kaip ji pasieks savo 2050 m. CO₂ kiekio mažinimo tikslus netaikydama CCS technologijos;
33. prašo Komisiją išanalizuoti, kokių mastu CCS technologija turėtų būti įdiegta iki atitinkamų svarbių datų, t. y. iki 2030 m., kad taikant ją būtų smarkiai prisidėta prie 2050 m. išmetamų teršalų kiekio mažinimo tikslų įgyvendinimo, taip pat pateikti ataskaitą;

Anglies surinkimas ir naudojimas

34. palankiai vertina įvairias iniciatyvas naudoti CO₂ taip, kad mažėtų bendras jo išmetimas į atmosferą, ir kurti alternatyvius produktus, pvz., tvarius transporto degalus; ragina Komisiją pirmiausia skubiai įvertinti saugaus CO₂ naudojimo galimybes siekiant tobulinti naftos ir dujų gavybą Europos Sąjungoje;

o

o o

35. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.
-